

**CZY SZCZEGÓLNE OKOLICZNOŚCI MOGĄ
USPRAWIEDLIWIĆ POSTAWĘ NIEETYCZNĄ?
O DZIADACH ADAMA MICKIEWICZA**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoń
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Czy szczególne okoliczności mogą usprawiedliwić postawę nieetyczną? O *Dziadach* Adama Mickiewicza

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa II / 45 minut

Cele.

Uczeń:

- określa rolę postaci fantastycznych;
- wskazuje znaczenie aniołów;
- wykazuje się znajomością tekstu;
- rozwija kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się, obywatelskie, kompetencje w zakresie przedsiębiorczości, w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Metody/techniki/formy pracy:

- schemat;
- drzewo decyzyjne;
- praca z tekstem literackim;
- praca w grupach;
- praca z całym zespołem klasowym.

Środki dydaktyczne:

- *Dziady* cz. III (*scena III*) Adama Mickiewicza;

Część przebiegu lekcji:

Część wstępna:

Nauczyciel prosi uczniów o określenie, kim jest postać fantastyczna. Uczniowie podają propozycje oraz okoliczności, w których pojawia się postać fantastyczna, np. sen, wyobraźnia. Chętny lub wybrany uczeń zapisuje na tablicy schemat z propozycjami uczniów.

Część właściwa:

Nauczyciel dzieli klasę na trzy grupy. Uczniowie wyszukują cytaty z *III cz. Dziadów* A. Mickiewicza, na podstawie których określają funkcję Aniołów i wskazują rolę, jaką pełnią ich sądy:

Grupa 1 – Anioł Pierwszy;

Grupa 2 – Anioł Drugi;

Grupa 3 – Chór Aniołów.

Po zaprezentowaniu efektów pracy uczniowie pracują w tych samych grupach i formułują argumenty za i przeciw Konradowi. Sporządzają drzewo decyzyjne na temat sytuacji Konrada (pytanie: czy artysta winien jest swojej wizji?). Przedstawiają efekty swoich prac, ustalają wspólne stanowisko.

Część podsumowująca:

Nauczyciel prosi uczniów o wskazanie w argumentach przywołanych przez Anioły motywów działania, do których się odwołują i cech bohatera, na które wskazują. Uczniowie stawiają tezę o sytuacji Konrada. Wnioskują o winie lub uniewinnieniu bohatera.

Komentarz metodyczny:

Lekcja sprawdzi się w pracy z uczniami ze SPE ze względu na różnorodność metod pracy i angażowanie wielu procesów zmysłowych. Koreluje z plastyką i historią sztuki. Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz wykorzystują formę prezentacji – stanowi to ważny element podczas zespołowych decyzji w środowisku pracowniczym. W lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń; dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia (np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, zastosować zakreslenia), dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską; stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy, w jaki sposób może uzupełnić braki oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.